

“Blended leren is een verkapte bezuinigingsmaatregel”

Technologie speelt een belangrijke rol bij het ontwerpen en faciliteren van blended leren. Door colleges en instructies op te nemen, online opdrachten aan te bieden en online feedback te geven kan het onderwijs (en het gebouw) efficiënter gebruikt worden. Dit zou impliceren dat blended leren een bezuinigingsmaatregel is. Immers, minder docenten voor de klas en minder volle roosters lijkt goedkoper.

Technologie kan echter op zichzelf nooit een goede docent vervangen. De meest succesvolle blends zijn juist sterk afhankelijk van de kwaliteit van de docent. Zij is immers degene die de inhoud samenstelt, begeleidt, voortgang volgt, en inhoud aanpast aan behoeftes. Blended leren zorgt daarmee eerder voor een verandering in de rol van de docent. De docent krijgt weliswaar een meer coachende, faciliterende en organiserende rol – wat al langere tijd zo is – maar dat wil niet zeggen dat er minder van nodig zijn. Integendeel.

STELLINGEN

“Hoe meer kennisclips ik maak, hoe goedkoper ik word voor de opleiding.”

“Door veel consults in te plannen met studenten kom ik aan mijn (les)uren en krijg ik er geen andere taken erbij.”

“Als we weer online les gaan geven, dan worden er klassen samengevoegd en zijn er minder docenten nodig voor mijn vak.”

“Dankzij de kennisclips die ik heb gemaakt heb ik meer tijd om met studenten te overleggen en te discussiëren, soms lopen mijn bijeenkomsten hier zelfs door uit.”

“Blended leren is hetzelfde als online noodonderwijs”

Herken je deze dialoog?

“En... lukt het een beetje, dat blended leren?”

“Op afstand leren? Nee hoor, iedereen komt gewoon weer naar school, dus geen gedoe meer online!”

“Ja! Dat is fijn, maar ik bedoel blended leren, niet noodonderwijs... lukt dát een beetje?”

Online noodonderwijs is een ad hoc oplossing voor het niet meer op locatie mogen of kunnen lesgeven. De nadruk ligt hierbij op ‘ad hoc’ en ‘nood’, er is geen doordacht ontwerp voor gemaakt en wordt als tijdelijke oplossing gebuikt. Blended leren is (her)ontworpen onderwijs dat kenmerken van noodonderwijs kan bevatten, maar in de basis al veel meer is dan dat. Juist omdat het toewerkt naar een grondig en doordacht ontwerp - vaak door een team van docenten en met lange termijn doelen - is het een onderwijsconcept en geen noodoplossing. Blended leren betekent dan ook niet dat er méér online wordt gedaan, het gaat om het versterken van de leerervaring.

STELLINGEN

“Tijdens de Corona-crisis heb ik al mijn online lessen opgenomen. Studenten moeten deze kijken en kunnen mij mailen voor vragen. Hierdoor is mijn onderwijs ook blended geworden.”

“De online lessen tijdens het noodonderwijs hebben mij geïnspireerd om de module anders op te bouwen. Het is nu een mix van online en offline leeractiviteiten die ik samen met mijn collega's heb samengesteld. Dat is pas echt blended.”

“Blended leren is een online tool in de les gebruiken”

Online tools kunnen blended werkvormen faciliteren. Ze kunnen die werkvorm daardoor interactiever, aantrekkelijker en effectiever maken. Een tool is echter een middel om de werkvorm te faciliteren, en geen doel op zich. Het gebruiken van online tools leidt niet automatisch tot blended leren, hierbij gaat het immers om de harmonieuze integratie van verschillende activerende strategieën, bereikt door de combinatie van fysieke interactie met (informatie en communicatie) technologie. Met andere woorden, de inzet van een tool heeft pas meerwaarde als deze in een breder geheel wordt geplaatst. Blended leren is dus op de eerste plaats een ontwerpvoorbeeld, en ICT volgt daarbij vanzelf.

STELLINGEN

“De studenten klagen: “alweer een online quiz in Kahoot?”. Ik probeer mijn onderwijs blended te maken, maar op deze manier werkt het helemaal niet.”

“De ICT afdeling heeft een aantal nieuwe tools ingekocht, ze zijn te vinden in het leermanagementsysteem. Als we die gaan gebruiken is ons onderwijs meteen blended.”

“Blended leren is iets nieuws wat er (ook nog) bij komt”

Blended leren is geen nieuw concept, het integreren van verschillende strategieën en het inzetten van (digitale) technologieën doen docenten al zo lang als onderwijs bestaat. De digitale technologische kant van blended leren is relatief nieuw, maar met de komst van het internet, ruim 25 jaar geleden, heeft ook online leren een structurele plek gekregen in het onderwijs. Blended leren als concept beoogt juist nu al die ervaring en kennis te oogsten en integreren in duurzame onderwijsontwerpen. Het nadenken over je onderwijsontwerp is dus niet nieuw, maar het leren omgaan met nieuwe strategieën en technologieën vraagt natuurlijk wel om professionalisering.

STELLINGEN

“Onze visie op blended onderwijs is een logisch vervolg op wat we al jaren in de klas doen, het is nu alleen formeler. Met het nieuwe LMS en het flexibel maken van ons onderwijs zijn we meer blended dan ooit.”

“We gaan vanaf komend schooljaar alles blended aanbieden. We moeten daarom een nieuws LMS hebben.”

“Blended leren is gewoon een hype, die wel weer voorbij waait.”

“Blended leren is hetzelfde als hybride leren”

Blended en hybride worden vaak met elkaar verward. De effecten van deze verschillende concepten op het onderwijs(ontwerp) en de praktijk zijn echter dermate verschillend dat we ons die verwarring niet kunnen veroorloven. Om het verschil te verduidelijken, geeft De Dikke van Dale antwoord.

Blend = melange (mengsel), fijn gemaakt in een blender tot één geheel.

Hybride = iets dat uit heterogene elementen bestaat (heterogeen wil zeggen: van verschillende aard).

Deze definities maken het verschil evident: het één is een geheel, het ander bestaat naast elkaar. Blended leren werkt toe naar een onderwijsontwerp bestaande uit verschillende geïntegreerde leeractiviteiten die op elkaar afgestemd zijn. Eén geheel dus: een student doet de ene keer een leeractiviteit online, en de andere keer fysiek. De ene keer synchroon, de andere keer asynchroon.

Hybride leren daarentegen beschrijft leeractiviteiten van verschillende aard, in het meest voorkomende geval fysiek en online, die tegelijkertijd (oftewel **synchroon**) naast elkaar bestaan. Het ene deel van een groep zit in de klas, het andere deel belt online in. Het is daarom beter om te spreken over **multi-locatieleren**.

STELLINGEN

“Blended leren is dus het resultaat van een ontwerp, hybride leren is dus een onderwijssetting. En online leren is van beiden “slechts” een onderdeel.”

“Dat hybride lesgeven vond ik maar niks, dus ik ga echt niet aan blended beginnen. Online werkt gewoon niet.”